

A hetes szám az araboknál.

Kiadatlan műveikből
gyűjté

Dr. Goldziher Igárdy.

Lipscse 1869. december.

السبع المثاني

A hetes szám az araboknál.

Kiadatlan műveikből
gyűjté
Dr. Goldzicher Ignác.

Nem szándékomban e számon mint magyarázatot objektum-
ról szólni, hanem azon kérejeiről, melyet a mohamme-
danizmus józan alapítóképeiről, eltérő nézetek által valles-
tentésben viszen. - Kérezek, hogy mindhárom monothéi-
cus vallásforma történelmi fejleszések egy bizonyos
pontján, az őket környező mulsz, historiai feltételek
befolyása alatt, a mysticismussal köveskeretek. -
A keber vallásrendezés a neoplatonizmussal eleggyedik,
keber laplálta Philo kalendos symbolizációt, ugyan-
azon befolyás érinté a keresztényiséget is; főbbé
felhívó, azonban, hogy az islam is, ezen közzé
kifejezése a sémi géniusznak, nem sokára keletke-
zése után mással kává lett azon hálozatnak, melyet
a mysticismus annak megfontásaira vetett ki.
Közvetben csak lopódzó kacringatás volt azon egész
érintkezés, melybe az islam a tulajdonképen In-
diából kiinduló keleti mystériumokkal jártott,
míg végre az islam indogermán híveinek jó része,
tökeletesen elmerülve a sötét ascetis azon nembe,
melyet hívei a világot is közvetlen látszának
nevesek, ugynevezett süfi keresztelke 1 szer-

1 melyekről igen kimerítő felvilágosítást nyújt
Tholuck Uy című zoingéjében: Suffismus sine
theosophia persarum pantheistica (Berlin 1821);
közvetlen időben Ethé müncheni tanár, szentelt ezen
themanak egy kérésbe kimerítő fejezetet Uy című
műveben: Morgenländische Studien (Leipzig 1870)

2
veszkedett. A kellet: művelő deiforsinet de vágó feje-
zetben lejtani saágosabban észlelhetjük követ-
kezményeit azon képleteséjnet, melyhez minden
faj jut, ha világ nézetébe egy az erciveti gonvité-
val homlokegyenest ellenkerő, az kéreken
tagadó elem ékelődik.

Minden mysticus rendszerben többé kevesébe
szerepel a pythagoráismus; ezek pedig főszó-
replője a ~~szent~~ szám, mi a vallások terére
átvive a szent számok elméletét kélte.

Tudva levő dolog, mily szerepet játszik
a hetes szám; nem akarok tehát e részre
egész általánosságban terjeszkedni; hiszen beér-
jünk ha a philologiai és theologiai encyklo-
pédiák illető cikkeire utalunk. Itt csak
azon fontosságról akarunk szólni, mely a
hetes számnak épen a muhammedán arabok-
nál tulajdoníthatók, mivel ezek pontos eddig
belsőbb tárgyalás alá egyáltalában nem ve-
tetett.

Mielőtt azonban szorosan tárgyunkhoz szólnánk
nem tartom feleslegesnek ha az arabon kívül álló
könyvekről összesen ezen alkalmat felhívóan
oly adatokat, melyeket az illető összefüggés-
ben, még Pottnál sem, ki a számokról vajmi
sokasít, előadva nem láttam és melyeket
olvasmányaim alkalmával jegyzettem fel magam-
nak.

it mongoloknál a Kilenczes szam (۹۰۰) felir-
 tetett szentelt szatnak. Gengix - chán kilenc-
 zes szokta a kezertasaban előfordulo proclama-
 tiois regerai az istenség előtt, Lászlója kilenc
 porttal volt ellátva. ha a fejedelmek alatt-
 valói vagy hódoló ellenségei ajándékos akartak
 bemutatni, akkor ennek mindig kilenc darab-
 bírt kelle állania ²⁾ mely szokás a török kök
 nál is mongoloknál sokáig dívatban maradt.
Mi Dör Timur - Láng hódító hadjárata alkál-
 mával a Jirváni fejedelen hatalmát is megfő-
 te volt, ez egy eredeti bizelgés által jut ismer-
 orozásnak birtokához. Timurnak bemutatott
 hódolati ajándékai között nyolc rabozója is
 vala látható. "Hol maradt a kilencedik"?
 Kérde Timur "En magam vagyok az hatalmas
 Uram!" felel a hódoló fejedelen is visszazengeri.
 a győző Kezysé. ³⁾ Valamint Gengix az isten-
 ség előtt úgy hajta meg térdeit Mégd ud - Din
vezér, Flusein heráti sultan előtt kilenc-

²⁾ Anatremère, Notice sur l'ouvrage السنن
 و التاريخ (l'histoire de deux Sultans etc.
 Paris 1843 (Notices et Extr. des manuscrits de
 la biblioth. de roi XIV. kös. 1. vérszében) p. 32-35

³⁾ Malcolm Geschichte von Persien német ford.
Beckerhöle, Leipzig 1838 I p. 304.

sz. 4); sőt hogy hajolnak meg Temugin -
 tatar törzsek centralizátora - előtt a lejjött
 tatar kifejedelmek - kilenczest 5). Ugyeme-
 zen Szam Szerepel tovább a mongolok régi
 jengidő jogában is. Tolvajlás, ha az elvett
 tárgy nagyobb, halállal büntetetik, ha
 csekély értékű, a tolvaj ostromozással lakol
 de felmentetik ha vagyon vizsgálással fogja
 képer az ellopott tárgyat kilenczest meg-
 törteni 6).

A kilenczest számnak ugyanily szentül tartását
 látjuk a régi Sini pogányok között is Kassán
 ban. Chwolsohn ezen pogányoktól érteke-
 ző remek műveben 7) így szól: A kilenczest
 számnak a harrámiak mint látszik még sok-
 kal nagyobb jelentőséget tulajdonítottak mint
 a heteknek. Nissán hó nyolczadik napján
 a hét főistenségnek, a vakok isteneinek
 (Marsonak) és a daemonok isteneinek vagy
 istennőjének 9 juh darabot áldoztak; hason-
 lóképer áldoztak reverzot hónap 20 an és
 29. en 9 juhot egemisok és az órák iste-
 neinek. Sammuz 27. en hasonszámu és minő-

4) Journal asiatique 1861 I p. 196
 5) Malcolm e. h. I p. 264
 6) Petits de la Croix histoire de Djengiz p. 86.
 7) Isabier und Isabismus, Petersburg 1856,
 I p. 196

5
segü alvokat muttattatott be Hámának, a legfőbb
istenségnek. Azon szöveg, melyről a pap I. Hámán
30. napján mondá el imáját az egész község
számára kilencz lépésövel lért. De sordom
még ~~húsz arab traditio~~ Muhammed farsáikhoz
tartozó Abū Husein ah azon mondatát, hogy
a Kadim = örégi, ezen hatáttalan időmennyisé-
get kifejező szó egyenlő kilencz von kilencz évvel. 8)
A középkori mysticusoknál, araboknál ugy,
mint zsidóknál, a kilenczes szám arisztoteli-
sött különös fontosságra, mert benne szemlélik
az övökke' változhatlan absolut lét számbeli
kifejezését. Valamint ezen szám csak mily
más számmal sokszoroztassék, oly mennyisé-
get fejez melynek egyes számjegyei összeadása
után ismét a kilenczet adja: éppen ugy az
istenség ön létének a természetben való külsőci-
tése által ismét önmagába, hatáttalan enybebe-
ter vissza "9); hasonló arithmeticus szempon-
tok kiálkoztak különben a négyes számnál
is 10) melyet más részről az arabok szerencsét-

8) Abū-l-baká, Kulliat ed. Bülak fol. 290.

9) v. ö. Heidenheim Nachr. ed. Wien 1816, comma.
p. 108.

10) L. Schmiedel, Die philosophische Bedeutung der
Vierzahl (Frankel Monatschr. Breslau 1856 p. 55 ff.)
és ugyanazon szerzőtől: Studien über Religionsphilos-
phie, Wien 1869 p. 285.

ben számnak tekinthet 11). - A mongoloknál
 kívül a kilenceszám egyik altagi számoként
 is szerepel. E számnak matematikai alak-
 rejzei 3 és 6, mint Schieffner mutatja 12) gyak-
 ran fordulnak elő a finn mondakb. az
 mese'kben. - Az indogermán közből felemelkedés
 e tekintetben a rendavestariak a 99,999

(Vendvidék 22. farsangbetegségre vonatkozó helyet 13) és a Muru Khir-
red azon adata hogy Lál köznémet atyja,
 Lámot 99999 farrvar segítse a divek
 és boszor kányok ellen 14). De az is lám
 befolyása alatt álló indogermán mondaköl-
 terzet, a későbbi persa tudnivaló, má a
 hetes számnak háromféle előszeretettel. Fi-
dusi eposzából kiemeltem csak a következő
 pár példát: Gudurz 70 fiat és unokát
 vezet a tatárook ellen. Siavus' véreinek meg-
 bosszú láására kezdett háborúban, mindkét
 kisváros Mésirván előtt mint rabtolga hozol-
 meg; Gustasp, ki később Zoroaster vallásá-

11) Mas'udi Les plaines d'or v. Paris III 422
 الإنسان كل أربعة توافق أربعة من البشر مثل (2. 1. 2. 3. 4.)

12) Mythengehalt der finnischen Mährchen p. 617
 (L. Pott)

13) v. ö. Pott Die Sprachverschiedenheit in Europa
 an den Zahlwörtern nach gewiesener Stelle 1867 p. 90

14) C. Sachau Contributions to the Knowledge of

7
ra tart, mig hitelben rola, Zoroastert két érig
tarta fogzagban; továbbá Zofendiar két lépés-
jét (ان خا) melyken ~~at~~ áthaladva,
kerzi meg utjad Ruindek-be; azon két
érig tartó ékhalált mely Firuz trónra lépté
utai állt be s.a.l. A ~~az~~ ögü című síta
nagyománytárban elbexelése zornis, azon ögü alkalmával
éften, melyben Muhammed szétletett, a para-
disomban 70000 rubin és 70000 ~~é~~ gyémánt-
palota épült is). -

Egy skandináviai tudós, kinek érdekos adatokat
közölünk az skandináviai östörténetet
illetőleg és két ezen taralmángainak vallás-
történelmi oldalra a buddhizmussal foglalkodtat-
ta, kérdésünkre nézve is egy pár igen ér-
dekes adatot nyújt egy rövid cikkben, melyet
erebéli három évvel tett közze francia nyelven 16).

parsee literature, a Journal of Royal asiatic So-
ciety of Great Britain and Ireland 1867. évfolyama-
nak 247. lapján v. 142-5

۱۱. ی. گارید. زور و کار * اشو (ادیان) زور و کار
۱۲. ان نیز ای وین زور * که از جادو و دیو این بود

15) Renan Mahomet et les origines de l'islamisme
a Revue de deux monde 1859 iki decem ber fü-
zetének 1074. lapján

16) Holmboë Journal asiat. 1867 II p. 307.

it buddhistáknál ugyanis szent szám gya-
 manit szerepelnek ezek: 108 és 13, ezeket
 alkalmazták rudrakáiknál (körülbelül
 ugyanaz, mit nálunk óraszórok (Ropas-
 kronz) neveznek), a templomok haza-
 mértékéinél, a túlvilági élet esztendő-
 nel; a muhamedánok-és zaidóknak való-
 szinűleg pars kuffóból eredő 17) két para-
 drisomáinak ugyanis, a nepáli buddhisták-
 nál megfelel a 13 bhávana = lakás,
 mely felfogásnak templomok építésénél
 is adnak kifejezést, azoknál tudniillik
 13 kis emeletet alkalmaznak; egy tibe-
 ti mondásban egy mesés tájék kifejező
 tájék 3x13 féle virágnemes és 108 féle
 jó illatú növény / hoz elő, patakjainak
 száma 108; kínai kuruzsok varázscsejji

17) köhnt Was das ist altnud. Eschatologie
 dem Parsismus entnommen? Zeitschrift f.
 d. mgl. Ges. 1867 p. 567, hol aromben köz-
 zik azon adat, hogy Zoroaster, mint an-
 dokuman és Sirius' angyalok által vezérel-
 letve, hat sphaerát bejárta vala, a hekerít-
 ben éri el azon fokot, hogy minden kétoldy-
 re melyeket körvöl alakjában fenyeszt elő,
 ott a sofyia által felvilágosítást nyert és
 hogy ott nyilváníttatik nek. az Avesta 21.
 muskya. L. Sachau l. l. p. 236,

9
papifekereskedel használnak, melyek 13 részre
vannak felosztva s. a. t. 18) Ugyanezen 12 az
számszól talá' helyek a Tábrisban, anthropo-
logiában, mely szerint Mäh-Abád, a jelesleg
elő' emberi remzések öváttya'nak 13 utód
uralkodásában 13 utóda követte 19). -

Ezen bevezető odamutatások után áttekintjük saját-
képen tárgyainra; mellőzni fogom a már felvilágosított
külvilágban a héber körré vonatkozó részét, mely
bő' tárgyalások által egyszerűen kimerítettének
tekinthető 20) és melyre részre csak azon szem-
ponásokra akarok utalni, melyek a hetes szám
kanonizálása alkalmával ismerek lehetnek:

a) azon tünetény, hogy az ó-teszamenloni
rituáléban ezen szám gyakrabban talál alkál-
mazást, mint bár melyek mások; alant
a jelesreben reámutatok az erre vonatkozó legújabb helyre 21)

19) Malcolm. Gesch. v. Pers. I p. 6.

20) jelesültem Külvilágban Steinschneider jeles nyo-
mozását: die kanonische Zahl des Muhamme-
dan. Seiter und die Symbolik der Zahl 70-73.
Zeitschr. d. D. mgl. Ges. 1850 p. 145-70

21) Pesikta di R. Kahana, die älteste paläst.
arabische Hagada, Lpz 1864 w. Baber p. 33 =
שבעת סכה שיש בה חשבעה שבעה שבע סכות שבע שריפות
שבע הזאות, שבעה כבוסין, שבעה טמאים שבעה טהורים וכך

b) azon ősrégi astronomiai felosztás, mely szerint két nap végeze be az 20 folyamának legkisebb ciklusát, a hetet 22). Mi az utóbbi illeti; úgy nem kis iróniával mondja Draper 23), hogy az nyílt barajok

22) Nem akarom bővebben említeni a "Der bibel'sche Orient" című, München 1821-ben megjelent műnek azon csoknya örült gondolatnak reverzáló hipotézisét, mely szerint a V^{IV} név maga etymologie összefügg a V^{VII} szóval, mely utóbbi ismét valami mysticus módon az indiai Siva tözomori dogmába hozatik v.ö. Lunz Zeitschrift, Berlin 1822 p. 187. - Joggal hozza aronban össze-függésbe Laurek müncheni tanár (Symbolische Schrift der Aegypter, Sitzungsberichte der bayerisch. Akad. d. Wissenschaften phil. Klasse 1868 p. 357) az egy toni Safch ismenseget a Sémii V^{IV}-val máis azért is, mert ezen ismensegek a hetes számnel való össrefüggése máis abból is látható, hogy mindegy egy kétszínű garn csillag képeitében ábrázolhatók.

23) Geschichte der geistigen Entwicklung Euro-pas., (for). Bar Kels, Leipzig 1865 I p. 353.

azon korszaki eleműségnek, melynek valamely in-
termény hisz az emberi nem igazságához
alkalmasnak dik. Nylwan tevé azonban Poyer
he azt állítja, hogy "a létet e pogány marad-
ványok illéség igen rejtőzött tevé is az, hogy
ezen felosztás támpontjai a bibliában, lehetők
fel", mit senki sem állíthat, a Ki tudja, hogy
a genesis első fejezete sokkal régibb okmány,
mint a pló temüsi világrendszert, is hogy az már
az a seini kozmogonia legelő elemeiben
- mely nyolcz munkát oszt fel hét napra - 24)
is feltalálható. - Mindezt csak azért emli-
tem fel, hogy összefüggésbe hozhassam egy
egy astronomiai felosztással, mely nem régebb a legutolsó
mint 30 éves productuma, és mely egyenesen
valamely ny, a hét helyébe állított, canoni-
cus számmal áll összefüggésben. A Báb-
féle persa mysticus rend systemájára
gondolok. Báb és rendszere, ferent-
mélyei a pantheisticus seichi Jervis-
rendnek, mely a buddhisticus nirvána
helyén egy általános minden létet év
lényt magában felölelő abszolút létet hívnek 25)

24) Ewald, Erklärung der bibl. Urgeschichte, a Jahrbücher
der bibl. Wissenschaft I. Kötterien (Göttingen 1849)
85. és követhető lapjain

25) A bábik fellejésére nézve utalok Vambéryre: Vándorlásaim és
élményeim Persiában Pest 1867 p. 326 Kk.

egykori jelvé. - Mi a 19 es számot magát
 illeti, ugy az mára Koránnak egy helyén is
 mint kerék szám fordul elő; a pokol
 leírása alkalmával tudniillik így szól Muham-
 med: "Fölötte" - t. i. a sáhar fölött - " vagy
 19" - t. i. angyal. ²⁸⁾ Hogy ezen szám nem akar
 minit pontos statisztikai adat szerepelni, még
 Muhammed írtelmében sem, az mindenki tudja,
 ki csak valamit hallott a számok alkalma-
 zásáról a Keleti, és egyáltalában mindenféle
 monda- és meszköltészetben. A Muhamme-
 dan dogmata azomban ily általános magyará-
 zattal be nem éri, ö pontos számtani ma-
 gyarázatot kíván. Viszonyba hozhatnák ennél-
 fogva a kérdéses angyalok igen sokféle dol-
 gal, melyekre a 19 es szám reáerőszakol-
 tatik, például a 12 testű és 7 belki erővel
 s. a. t. egy másik, talán a lepredekibb, magyará-
 zat a 19 es számot ily módon igazolja:
 "a nap 24 órából áll, ezek közül 5 esik
 a vallásos imákra, 19 pedig oly profán fog-
 lalkodásokra, melyeket isten büntetése
 jár, sőt kétség tehát hogy ezen hiábavaló
 órák mindegyike számára egy-egy tehát
 összesen 19 angyal legyen a pokolban rendelve" 29)

28) Koran Sura LXXIV v. 30.
 29) Beidáwiri Commentarius in Coranum d. Fleischer
 Lips. 1846 II p. 369, 2-8

A szent szöveket, mint a Dolog lex-
 mészeteiben felsziki a mahammedán tudósok
 éber figyelemmel kísérték, kátoni gondot
 fordítván a heterre. - Ezen bevezetési em-
 zavadékul felsorolom azon aral munká-
 kat, melyek ~~időgyűjtés~~ ~~vonatkorok~~
 tudomásonra jutottak.

1) Ibn Sarâkâ, egy sâfisi tudós, követ-
 kerő ezimü munkái inf: عجاز القرآن من
حيث العباد azaz: „a Korán csaddi a szâ-
 mokat illetőleg”; ezen könyvben a szâmok
 1-1000 ig vételenek bonérkés alá. Felem-
 liti ezen, valószínűleg elészett, legalább sem-
 mi európai catalogusban fel nem horott
 munkák, Hági Chalfâ bibliographicus
 szótárában (ev. Flügel I p. 351), idéve
 láttam Szuzthinál a 2), és Afkahnál
 a 3) alatt felemlített munkáiban, hol
 mint előző történik red vonatkorok. -
 Ibn Sarâkâ meph. 415-ben, a mint Huseini-
 chronologicus munkájából tudom 32); ez

36) mindjárt a munka elején.

31) 338 recto sub: exet.

32) Cod. Ref. n. 232 fol. 68 recto; a munka

ily ezimü: سبيل في وقایات او البلی
 és igen ritkán találhatók. Kézirője műletett

utóbbi ~~...~~, ki Ibn Sarāka ~~...~~ műveit
felvonta, szöveg szerző munkáját rövidebb stíl=
nak nevezi 33)

2) Ġalāl ud-Dīn ābd-ur-rah mān-
us-Sajāsī (megh. 1505 K. u.) 34) Következő című
munkában:

تبيين المسائل
azaz: "a fül ékesítése a hetes szám elszó-
lása" állal; említettem bibliograph említés
ezen munkát is, melyet az európai biblio-
thekák jegyzékbe szüntei nem láttam fel-
hívva. Szövege aomban a lépcsői egyetem
könyvtára, hol a 357. ik számú codexben
a 98-106 lapig terjed; a kézirat mint an-
nak végei látható epigraph mutatja írtott
a hígra 1096. évében; a copista nevet meg
nem tudtam a kézirat illető helyét
nem tudom a lépcsői vagy máris a Damascusi
könyvtár - papírral rajzolja el. Következő
közleményünkben fő kuffóul szövegben ezen

~~33~~ 415 ben. Teljes neve: الكتاب في بيان المسائل
مسائل; művei többnyire a jogtanra vonatkoznak.

33) öszerezen nyolcz munkát is.

34) Életrajza és mesei szövege és sokoldalúsága műveinek lapstromát
ö maga egy önbioographiában közli, mely arabul is letisztult kiadatott
Meuninger által, bevezetésül idy című művébe: Libres de interpresibus
Torani Lugd. Batav. 1839 p. 4-20 v. ö. továbbá: R. Gosche: Die Kitab-
al-awail der Araber Halle 1867 p. 25 Kk.

35) Hāǧi chalfā v. Flügel II p. 299 no. 3008.

munkái ka.

3) Abū-l-Abbās Ahmed-ul-Akfašī

Körönczelen Ibn Imād. ~~na~~. *ly crimi mun-*

Kája: كتاب الذريعة الى معرفة الاعداد الواردة في الشريعة

836-

15zil. 750 dött meg.

858 l. cod. 232 fol.

27 recto, hol meg közel

kez munkája említetik:

كتاب التعقير على الهل

haraja Egyipton vála.

ban végesi bet, mit végen tudatja velünk;

Kivüle még ~~ex~~ kettőt láttam idézve, tud-

niülük, كتاب الاسرار ~~كتاب الاسرار~~ melyet a lipice

Könyvtár ~~keziratai~~ kéziratái körsz forgattam, 36)

és melyre a jelen munka glossátorá egy-

szer utal 37), azonkívül mindkettőben meg-

gyezik - némi eltéréssel a mikrokozmos-

ra vonatkozó vers 38); másik munkájá-

nak crimi ~~كتاب~~ حديث اول الجنة, melyről

a crimen kívül tudomásom nincsen. 39).

A szóban forgó munkát a lipicei egyetem

Könyvtár kéziratái között a 46. Szám alatt

szereztem, és 349 quartfóliás leveles

vers igénybe tartja, a számkat egyfő

egyiken 70 millióig. - 2 codex gazdag tartal-

manak bővebb ismeretét későbbre halaz-

36) cod. Ref. nr. 426

37) fol. 183^a

38) cod. Ref. nr. 46 fol. 183 recto

39) idéződik a mai omlelti glossában.

Tom. ⁴⁰⁷ Minderen isok között azomban alig
 ismerse fel valaki a heles számnak valódi
 szerepét mint korok számát, így mint
 Ibn Chaldun az arabok Buck leye, kinck
 ide vonatkozó nyilatkozatába alant a
 leggyesber utallunk. 40)

Hogy a muhammedai tudósok a heles szám
 fontosságainak kimutatásával foglalkozta-
 nak, arra őket részint azon számnak a
 korában való gyakori előkerülése ösztön-
 zte, részint azon szerep mely neki a tradi-
 tio'kban jut és mely átöröklődött a muhamme-
 daiok természetani világ nézeteinek ren-
 egy porrájába, sőt mint később látni fogjuk
 még pedagógiai nézeteikbe is átszivárgott.
 A ki azt akarja állítani, hogy ezen lefken
 nyomon előforduló szám tudós messé kéles
 eredménye, annak csak egy pár példát akarok egyelőre
 említeni azon laparszalatok közül melyek
 von Wrede hadhramaani utarása alkalmá-
 val a nép ajkáról gyűjtött és melyek annál is
 edekesebbek, minél inkább jellemzik a művelt,

Prolegomena, a Notices et Extraits gyűjtemény XLII. kötetének
 186. lapján (ed. Anatremire) وليس العدد في
 جميعها مقصود بالذات وإنما المراد الكثرة في تفوات
 هذه البراتب بدليل ذكر السبعين في بعض طرقه
 وفي التثنية عند العرب

szej verőfénytől tüköletesen elszakító déli
 arab ~~politikai~~ emerekeit. Ők azon eszes
 hiszemben élnek, hogy öszezeseen véve hét
 keresztény uralkodó létezik, kiknek mind
 egyike koronáját a Konstantinápolyi császár
 nak közöni, kibezi kübési viszonyban áll
~~és ezentúl nem eszt~~ nak 41); ugyanazon
 Konstantinápolyi császár hatalmában áll
 - úgy beszélék Schöra lakói - kübési akán
 melyiket akán mikor maga elé rendelni.
 Egy parancsot maga elé egykor az angolok
 kik aly néjett, ki ezentúl háremjában
 kényeztetni maradni mintan az istanis-
 tól volna it; ~~to~~ a saltsáit erután hét
 gyermekkel ajándékozta meg 42); az
 orosz császár hét rőf hozzászája em-
 ber, testőrsége 7000 emberfő vitéz-
 ből áll, kik mindnyájan egyszerűek
 és ezen egy szeműk is homlokuk köze-
 pen létezik 43). -

I. A koraira vetve tekintetünkkel, emel -

41) Von Wrede's Reisen in Hadhramant s.a.s.
 ed. Freiherr v. Malszan, Braunschweig
 1870 p. 48.

42) ugyanott p. 71.

43) ugyanott.

filekeretnek néviteiről az upper: ^{الان} az
számára van akkorilag egy szél: az igaz-
hitűek pedig "egy szélnek: heta, vol-
tak, nyolczadikuk pedig kutyájuk
vols" 50)

"És ha minden fa mely a földön létezik,
toll volna, és a tenger tényleg kepen terjed-
ne, mégsem adhatnának kifejezést isten
igéiről mert isten fenségese és böle" 51)

"Isten az, ki teremté két eget és a föld-
ből ugyan annyit" 52)

"Urakodtatá földtük (Isten a névstörző
szel) Ad nemzetsége föltött) két éven és
nyolcz napon át skünes nélkül" 53)

II.

Nézzük most a traditiokat:

Ibn Abbás, egy föltötte gyakran előforduló
traditio nár, Muhammednek társa, kinek
hitelességét aromban Sprenger nagyon gya-
nusnak tekint, Muhammednek tulajdo-
nitott egy törvény felmúlését a következő
elbeszéléssel kíséri, a törvényben tudni-
uk egészen általánosán és határozatlan-

50) XVIII v. 21

51) XXXI v. 26

52) LXV v. 12

53) LXIX v. 7.

a hónapokat két naptól álló részekre osztá, az embert két anyagból alkotá, az ember köffelel eszik, kétszer végeztetik a szent körút a Kábá körül, két köd-batlik ez alkalommal Minná, völgybe, és köffele terem a földön". Omar erre helyesolva nyugodott meg Ibn Abbás véleményében és annak talpraesett indokolásában és szembe hányá a jelenlévőknek, hogy nem bírtak oly okosak mondani mint "eme gyökör, ki meg nem is jött tisztaba önön fejének ügyével" (57) Kiegyeztetésül felélni akartk ama bizonyosan mái felmerrült kérdésre: mit jelent Ibn Abbás azon állítása: hogy köffele tárgy terem a földön"? Ben állítás ugyanis alapoztik a Korán követhető helyen: (58)

"Bután növesztettünk rozsa (a földön) gabonát és szőlőt és füvet és olajfát és pálmát és fákkal süsűen ellátott kerteket

hogy is ten mái Vasárnapon kerde meg munkálatát.
 L. Masudi^{ed}, les prairies d'or (parisi kiad.)
 I p. 60.

اعجزتم ان تقولوا كما قال هذا الغلام الذي قال (57)
 لم تلجع شوون راسه والله اتي لاري القول كما قلت

(58) Sura LXXX v. 27-8.

és gyümölcsöt és legelni való fűvet" - csakhoz
ezen felszámításnak az a baja, hogy nem két hanem nyolcz táigyról

59) meglehet azonban hogy a fű szó és a legelni
való fű ³⁹ egy és ugyan azonosnak tekintetik úgy hogy
a 8 táigyról csak kétre redukálható. Így felelni leg
alább minden két segen kívül egy muhammedás táigyról,
ha coalhatatlan additioja ellen emlitettem ellen vetésre
akadna. Az utóbbi szó ³¹ - legelni való fű, araz
állatok számára szánt eledel, ellentétben áll ³² -
tal, = gyümölcs, araz: emberi eledel, megerősít.

ezt maga Sughthi (Kéziratunkban fol. 99 recto):
فأكل ما أنته الأرز مما تأكله الدواب أو الأنعام

Beidáwi (II. p. 388, 3) szinten csak állati eledelre
vonatköszolja e szót és így értelmere: ³³ ³⁴ mig

Jeháda b. Kureis összehasonlító szótárában (Epistola
de studiis Sargum utilitate etc. ed. Barges et Gotberg

Páris 1857 p. 3) s. v. ³⁵ mutat azon bibliai helyeken
hova volna fel, melyeken e szó előfordul: ³⁶ ³⁷

וְאֵלֶּיךָ פָּרִי וְתִקְחַם מִפְּרִי - וְנִסִּיבֶת מֵאֲפִיָּה, וְסֵה וּפְנֵי
וְאֲפִיָּה שֶׁבָּא, וְתִפְסֵרָהּ כְּרֵסָה, וְכֵן כִּי אֵינָהּ לִשָּׁן אֲרָם

amely szerint a héber-
arab: ³⁸ szó jelentése, megerősít az azonos arab

³⁹ - evel, mely "gyümölcsöt" jelent = ⁴⁰; szerinte
tehát nem csak állati, hanem emberi eledelről is mondatsk,

mi főkélt ezen ellenkerik a fönk idözetekkel, Beidáwi
l. c. az abb szó etymonjaképen jeleníti az ⁴¹ gyököt,

és labratisok váltakozása alapján, ezen tétell az arab
nyelvezeték inggyakran alkalmazták; Zamachári példánl

Cellufással ed. Broch, Christiania 1859 p. 71, 5) a ⁴² szó
értelmerését véve ezélla, azt a ⁴³ - szöli által magya-

rázra, mert - uymond - m felvállja a b hangot ⁴⁴
اليم من البهائم, ezen vállakozás néredük szerint néha néha

a jelentimek ⁴⁵ más fordulatos ed. Ibn - Jhā, egy
konstantinápolyi tudós, Durul - lakith című művében

lesz említet.

Ar 36. Abbás által a hetes szám szent fontossága mellett felhorott árvek, részint a muhammedán kosmogoniar és botanicán alapszanak, részint az islá'mot megelőzőtt arab vallási szokásokra vonatkoznak. A hetes szám szentjei áramban még más szám pontokból kiindulva is szokott érveketni; ezen argumentumok egyike, melyet a hagyomány nemzedékekről nemzedékre magán a próphétáig visszavezet, ki-török kiemeléséi: Ar első könyvben így nyilatkoztatott, hogy annak tartalma csak egyféle (szóval köze: csak egy fejezetből való); a koras

(Lipisei kérésat cod. Ref. n. 70 fol. 6 verso) a "ب" és "و" gyökökhöz így választja kette', hogy az első előre - a másikat hátrafele' intés' felét; v. ö ugyanott Sajefi "megjegyzés" a ت و ب-ra érve mely = ت و ب is a Galistin török commentatorának, Sudriath fejezetét a Konstanzban egy foliókiadás 727 lapján, mely szerint و = ب. Mint dialéctikai megjegyzés, rendszeren fordult elő ezen váltakozás a Mázin és Rebia törököknél, ha ezek közül valaki ut akarta kideríteni valakitől: hogyan hívatk? e helyett و ب így szól: ba'smuk. L. S. De Saey Chrestom. arabe I p. 405-7 Anthologie grammaticale arabe p. 42.

60) azaz Mózes törvénye, az ugynevezett و ب van az imá'le fölé hangnyelvéssel: و ب

pedig tartalmára nézve kétféle alkatszorból áll: van benne szemérmény (a hitetlenek ellen) parancs, engedvény, tilalom, vannak (míg a kifejezések külső formáját illeti) világos értelmű versek (melyek önmaguk által minden mélyebbre ható erejűs nélkül is hatók) vannak miszerint két- és többértelműek, végre pe'wázatos kifejezések b) engedjétek meg azt, mit a Korán megenged, sekedjétek az mit parancsol nektek; tartózkodjétek magatokat vissza attól mit megtilt kötetek; pe'wázatalat illetétek Szainák ~~pe'wáz~~ tekintetével példakul; tegyétek az miről kéte'kel- mőség nélkül szól nektek; higgyétek el homályos mondásait; szolgáljétek: mindent elhiszünk! hisz urunktól származik "62) A

61) ezek között az állitva találhatók egy Zamach'ari-nak tulajdonított ily czimű munkában: الدرر اللائى النخب فى كنىات واستعارات وتشبيهات العرب

قال رسول الله صلعم ان هذا القرآن انزل على سبعة احرف فاقرؤا ما تيسر منه واخرج الحاكم وصححه البيهقي فى شعب الايمان عن ابن مسعود عن النبي صلعم قال كان الكتاب الاول ينزل من باب واحد على حرف واحد وتنزل القرآن من سبعة ابواب على سبعة احرف زاجر وأمر وحلال وحرام وعكم ومتشابه وامثال واحلوا حلاله وحرموا حرامه وافعلوا ما أمركم به وانتهوا عما نهيتكم عنه واعتبروا بامثاله واعلموا بحكمه وآمنوا بمتشابهه وقولوا آمنا به كل من عند ربنا

Korán benső természetéből merített ezen év
 mellett Szerepel még egy másik ugyan ezen
 rovatra tartozó, de mely inkább a Korán
 külső beosztásával foglalkozik. A muhan-
 meda's sz: eras homlokán Szerepel tudni látszik
 mint első fejezet, mely több más specialit-
 (sura egy) nevezések mellett még a "két disz-
 itó'nek" is szokott nevezetni 63), majd

két versből áll (ezek inkább hat versből és
 a minden fejezet homlokán 64) obligát: "b'ism-
 -illáh -ir-rahmán -ir-rahím -i-" fele
 bevezetésből). Ezen suránál ⁽⁶⁵⁾ mely szintegy tana-
 fele a hitet szaim szentsejének, Ibn Abbás
 azt jegyzi meg, hogy az is for arra mit tarta,
 hogy a "könyv anyjának" ⁽⁶⁶⁾ rangjára jusson;

63) L. Sura XV v. 87.

64) Kivéve egy-két fejezetet, melyeknél a rend-
 szerinti bevezetés hiányát, mely kétség-
 kívül a régi copisták rovására csiandó, így
 magyarázzák, hogy az illető fejezetek az ökel
 megelőzőkkel szoros értelemi összefüggésben
 állanak; hasonló felirat hiánya okora újabb,
 hogy a voltaiok könyveinek 1. és 2. ik fejeze-
 tet (p. waul a vulgata) egyjűze tartozóknak
 szokták mondani.

65) fáti hat - al. Kitábi vagy al-fáti-
 hat, ezen sura sok neveinek egyike

66) umm-al-Kitábi szinten egyik neve az
 első surának; ezen így nevezik a Kelet. thev-

27
Krisztában szét' arl el mindaddig,
és Muhammed nevének számára tartá' fenn
mindaddig míg megje a profétának könyve,
Kortatta, nem edá pedig másnak előtte "67)

Az előbbi cikkben felsoroltuk azon cikkeket,
melyeket a muhammedán tradíció nyugt a
hetes szám szentsége mellett. A következő
cikkekben az olvasót az élet és tudomány
egy-ágaihoz kísérem, hol a canonikusnak
először szám befolyásáról, a hit és arab
tradíciók forrásán, fogunk megismerkedni.
Nézünk előt sorban a pedagógiát.

sophok arl, mit a görögök θεωρος νόμοςnak
szoktak elnevezni, القدر الأول. C. Görögán, Liber
definicionum ev. Jhügel. Lipsiae 1845 p. 36, 3.
Meglehet hogy az e helyen (C. Következő fejezet)
körtölté munkában is ilyféle értelme van,
minik csak az állás utjában, hogy alig kép-
zelhető. In Abbás rájában a theosophica fer-
minologia használatá, aiban a muhammedán
tudás az anachronismussal mitsem törvődik.

67) Sajtóki tövege a kézírel szerint: الشافعي
في الآخ وابن جرير وابن المنذر والبطواني وابن
مردويه والحاكم وصححه البيهقي في سننه عن ابن عباس
أنه سئل عن السبع المثاني قال فائحة الكتاب استثناء
الله تعالى لا لله محمد صلح فروعها في أم الكتاب
فأخرجها حتى أخرجها ولم يعطها احدا قبله قيل فابن
الآية السابعة قال بسم الله الرحمن الرحيم

"Paras volgatók a gyermekeikre" - így szól a Muhamed, hogy imádkozz azokról, ha ket évesek, varjóték meg őket*) ha nem akarnak imádkozni tíz éves korukban" (68). Egy másik tradíció szerint a próféta így tanította egy gyermeket a Banú Hásim törzsből midőn az tisztán birta már a szöveget kiejteni, hogy kétszer mondta el vele a XVII. sura legutolsó versét (69) mely az iszlám monoteizmus főágyzatát tartalmazza (70); a régi muhammedánok pedig gyermekeiket úgy taníták meg egyáltalában beszédre, velek használatalára, hogy a muhammedán "hiszték egyet - (lá iláh ill' - alláh wa Muhamed rasúl ulláh) - kétszer egymásután

*) l. a függelék

مَرُّوا أَوْلَادَكُمْ بِالصَّلَاةِ وَرَمِ ابْنَاءَ سَبْعِ سِنِينَ
وَاضْرِبْهُمْ عَلَيْهَا وَرَمِ ابْنَاءَ عَشْرٍ

(69) "Kála istennek, kinek minden gyermeke, ki usalkó dását nem iszta meg senkivel, kinek gyengeség miatt nem szorult helytartóda; magasztaló őt magasztalással"

كان رسول الله صلعم يعلم الغلام من الله (70)
بنى فاشم اذا افح سبع قرآن الحمد لله الذي لم
يتخذ ولدا الى آخر السورة

ujjorszületett gyermek életének hetedik napján látassék el valami névvel, ugyanazon napon végeztesék körülmetélését, valamint mindazon ceremóniák, melyek rendelkezése közzétől a terméssel és az ujjorszületett "szem" ártalmait távol tartani, egyttal osztassanak ki a hányás alkalmával szokásos alamizsnák, nyírassék le tudniillik a gyermek haja, mérlegeltesék meg, és adassék a szegényeknek a lenyírt haggal egyen-sulya arany vagy ezüstörzsey "74)

74) Mint ide tartozó adatot akarom megfeleltetni Abu Chalikán Következő Közlönyed, melynek ismeretül Kösegartenek Köszönjék (Wüstenfeld kiadásában hiányzik az illető hely, melyet Kösegarten a berlini codex alapján tett közzé egy azimmi emlékeztetőben: Über die Vornamen der Araber. Beschr. f. d. Kunde "d. Mglw. I p. 302 k.):
 Abu Abbádot egyszer barátja levélben tudósítja arról, hogy fia született, egyszeműmű kérdőre íti: Mily névet adjon az ujjorszületettnek? Abu Abbád így felelt neki: Adja isten, hogy vitézlő legyen és szerencsét jelentő csillagok boldogul vala teged; istenemre mondom, szemem megfelelő gyönyörrel és lelkes örömmel. Legyen neve Ali (arab: fensége) miszerint isten fenségessé tegye amlátát; mellékneve pedig legyen Abū-l-hasan (szepesség atyja, tulajdonosa) miszerint isten szépi tegye

Magyarok, csak szerepel továbbá arabul, latin és lekki fej-
 lére fordulni pontjainak meghatározására. „A gyermek
 fogái hullanak 7 éves korában; 7 évvel később azaz 14 éves
 korában ~~eléri~~ el a pubertást; het évvel eután - 21 éves
 korában, éri el testének növekedését; 28 éves korában,
 azaz ismét 7 évvel később érkei el azok éreifejődi-
 senek telőpontját 75) -

Az arab theologiai tudományos kérdésekben igen fontos
 szerepet visel az ugynevezett igázat 76); az ily igázat - felté-
 ttegyet. Kivánon, hogy legyen belőle oly derék és szerencsés
 ember mint őse volt; egyttal jó omerként küldök
 neked egy 100 m^{ikál}-nyi denárt, általa aron jó elő-
 felre ez elmondani, hogy fiad élen 100 évig és hogy ment ma-
 radjon a sors viszontagságait, miként ezen király arany-
 darab ment minden salaktól. Ely boldogul”

75) Ms: الكلام يثنى في سبع سنين ويثلم في أربع عشرة
 وينتهي طول في إحدى وعشرين وينتهي عقل في ثمان وعشرين

Az éiz tökéletes kifejlését az arabok külföldben a 40.
 évre szokták tenni, Muhammed prófétái fellépésével
 összerögzösköztet hozza art. Viö Nisná, Abóth V, 21, hol
 szinten ily periódusok határozatnak meg (külföldön)

בן הרבעים לבבנה

76) L. böven Sprenger: Über das Traditionswesen
 bei den Arabern Zeitschrift der deutschen mor-
 phil. Ges. 1856 p. 9 KR.

felhatalmarással bírók megfelelnek a német egyetemi licentiátusainak mind a szó etymologiai jellemzését, mind pedig az igazságot alapszó elfogadott jogkörét illetőleg. Az, ki igazsággal ruházott fel - mi egy hatalmas ivágyi bombasztal tündöklő licentiátusi oklevéllel jár -, az tanítványokat gyűjthet maga köré és oktathatja őket a traditio' turban'ában mestere révében és szellemében. - Az igazságot kezdetben a legjelképezeses ebben kereltetett, később martale' kávé lett a keleti tudósok úszár'kérdésének és pen'vágyának. Kis gyermekek számára vásárogyák meg gyűjgő atyák a licentiát aron ügy alatt, hogy ily magas megfizetésestől serkentésül szolgáljon az életpályájá' kezdetén levő fia számára. Ki alig tanulta meg megkü'örmbörtet'ri jobb'keret' a balról. Rabi' b. Sulemár a követ-keret' beszéli el (77). Egy napon tanítom, Imám

كنت عند الشافعي وقد أتاه رجل: (77)
 يطلب الاجازة لابنه فقال كم لابنك قال ست
 سنين قال لا تجوز الاجازة لثله حتى يتم له سبع سنين

78) a négy iskolát alakitó imám egyike meg. 1046-ban Currosumként felemliten. egyik pro'dicus sandt, mely még Európában is számos követőre talált: „Non evobages - appond - semmiféle alká,

Sáfei^{ca 78)} mellett voltam, minden egyfelől fia lejt be
 norra, tőle Kisia szándékai az igazságot.
 "Kany éves most fiad"? Kérdi tanítónk az idegent.
 "Hat éves" felel ez. "Menny háza" "Szól az unám",
 vagy sejez még egy évig, míg fiad eléri életének huf-
 dik élet; akkor már adhatunk neki licentia docen-
 dit. ~~78)~~". Tehát ismét a hetedik év.

Mennyünk át ezen térről a természettudományok terére
 kövessük figyelemmel azon tüneményt, hogyan fejez-
 kelődött ezekben a hetes szám. Közöljük a gya-
 korbati orvostanban. Nem sűrűn, különösen
 reflectálóan azon módszerre, mely szemint a
 középkorban melybe tudósításunk ezek gya-
 korbati szökeket, lejjessük meg, míg csak azt,
 hogy az islam sokkal több előzettséggel
 engedte meg az orvostan szűkei eredményeinek gya-
 korbati felhasználását, mintsem az akkori
 Europa. 79) Csakhogy az islamot valló nejez még

IV.

Melyet nem előzött meg oly mérvbeni alkudozás,
 hogy verü és kereskedő homlokáról az irradtság
 csappjai csurognak" L. Weststein, Der Markt in
 Samarkand. Z. D. J. m. Ges. 1857. p. 504.

79) Hon. Szarlá ul - Islami megle 493 a kereskedői
 vallás elleni erőfeszítésen kívül még egy munka
 által nyertes melynek címe "الكتاب في
 عقائد الأديان": Az orvostan diszciplínájáról
 és annak a vallással való mezejzéséről

+ teknielbe

tol kölcsönzi

Két évtizeddel ezelőtt ugyanazon állásportós foglat-
tak el, melyről valamikor Galenus és Hippocran-
tes mesélek rejték ár embersi keményesek⁸⁰⁾
Tellemző aromban az islanisá névne, hogy szí-
vesen és ájtatos kegyelettel vettekt mind máig
azon ár letlan jó tanácsokat, ~~te~~ melyeket
Muhammed, ki ugyan a boncz- és élettan-
hoz ép oly kevesett értett mint a Dorakéiz
farsai, adott. Ibn Chaldún, kiről mondhatni
hogy vallásfarsai legfőbb előléletel szellemi-
nek rendkívüli rőnde és gondolkodásának
saddalatos melgajeg által megf alarta, Ali-
~~tol~~ ~~reizi~~ a stratégia legelső elvél és Mubamed-
⁸⁰⁾

80) A ~~gaa~~ jelenkori keletiek nem isekély lehet-
séggel haladnak a modern gyógytamban; a
Kairói és Leheráni orvosi hárok igen jeles
haladásat tanusítanak. Magánimnak volt al-
Kalmam egy ifjú arab tudóssal megbarát-
kozni; ki ~~hő~~ gyökerecs arab nyelvben
rekesztél mindaddig míg az aegyptomi al-
Király öt Párisba küldé az orvosi tudmá-
nyok tanulmányozásá; igen nevéreke seker-
vel élte be magát az idegen tudományosság
szellemibe és jelszül ment keresztül a tudori
vizsgálaton, átipisiben a phisiológiai laboratoriu-
ban folytatta meg, most is önálló bnvári letail.
61) Prolegomena. Notices et Extraits XVIII p. 73.

kül a gyógytan egy rendeltetett arómáját: 82
az tudni illik hogy minden bapnak anyja "a gyomor
túlterhelése" és az orvosok $\eta\epsilon\omega\sigma\tau\eta$ $\varphi\iota\lambda\omega\sigma\phi\iota\alpha$
ja a diéta - Tekintve az ide vágó sen-
tentia'kból arokat, melyeket a keze, szám szent-
seje mellett hoznak fel kulfőim.

Muhammed - saját kedvencé neje, az életphi-
sophicus Alisa tanusa'ga szerint következő
gyógymodot ajánla a bélpoklyosság ellen. Vegy
két datolyát, a medinai - i datolyanemből (83)

82) ibid. p. 333 قال صلح كما ينقل بين اول العيادة 33
وان لم يكن فيه العلة 33 قوله العدة بيت الرأ
والحمية راس الدواء واصل كل داء البردة

83) A datolyának neve arabul تمر, a medinainak,
mely a legjobb'nak tartatik neve عجوة;
a rim kedvencét a legrosszabb datolyát
نخوة -
nak (ágvá - nagvá) nevezik, mely sző saját-
kezes mesterséges és az arab szökinisben a
legjobb autortások szerint nincs en jójos helye
és csak úgy került oda mint pl. a francia pèle e pharis-
ba pèle méle, melyben csak az utóbbi jelent valamit.

Basrában, az arabok szerint a világ minden váro-
sai közt legjobb datolya fordul elő, mely körülmenyest
köszönjék hogy e város lakói minden datolyanem
számára külön elnevezést használnak (L. Hasiri
Séances ed. de Saey 2^{ik} kiad. Constantar p. 62 Jákül)

naponként, néh. napig egymásután, és meg
 fogsz gyógyulni" 84) A medinai datolyák meg
 egy másik receptben is szerepelnek. Lásd ellen a pri-
 phéta következőt ajánl: *Bejy egy ny...*

geograph. Wörterbuch ed. Wüstenfeld I p. 651). —

Abū Karība Medina ellen viselt háborúja alkalmával a pálmafákat mind levágatta, tudván, hogy a lakosok élelmének a Datolyák képerítik legkiválóbb részét. Ezen a természeten ellen viselt első háború alkalmat adott több jeles gyász-költeményre szerkesztésre; legnevezetesebb ezek között egy elegia, melyben egy zsidó költő a lakosok által mint élő lények szeretett fákat sírta; ezen nevezetes költeményt Abū-l-farrāğ „Ennek könyve” (كتاب الأساق) ből közreadta Perron, Journ. asiat. 1838 p. 446. — Az arabok e helyett: Vízet a Dunába hordani „ezen közmondást használják: Datolyákat Chaibarba v. Hagarba (nem messze Medinától) vinni” L. Tassy, Anthologie grammatic. p. 129, page 56. Chaibar datolyáitól l. Tákal, l. c. II p. 505.

84) *كَلِمَاتُ*. قال رسول الله صلعم يرفع من الجذام ان
 تاخذ سبع ثمران من عجوة الدينه كل يوم تفعل ذلك
 سبع ايام

töltsd meg vízzel, dobj bele két medinai datolyát,
 és két szép olivabogyót, sütkéltetted és csépegesd
 e vegyületet a betegre, ki ezen eljárás után a kövekkel
 mondja el: b' iszem! csak azáltalán nyerendő
 gyógyulás reményében eselkedtem ezt és azon
 szándékkal, hogy prófétád igazságát bizonyítsam 85)"

Egy alkalommal tanácsot kért egy férfi a
 prófétától tőle ellen. "Fürodjél meg, ugymond,
 három napig nap felkelte előtt és szőly:
 "Iszta nevében és iszta által, távorról ő te
 ostoba!" ha még sem mulik el, akkor fürod
 jél meg két napig egymásután". 86) Vissza-
 vételnek Muhammedig olyan orvosi rendeletek
 is, melyekben a rendelt adagnál stüntei
 a hetes szám szerepel ugyan, de melyek
 nem gyakorlati gyógygyáraszt, hanem csupán
 bizonyos ajtatos imát tanács alkak. Ilyen
 tartalmat a Kövekkel ellésztés, melynek
 hitellességéről közöskednek a legjelesebb hagyomány gyűjtők.

85) Ms. اذا حرم احدكم فليامر بدلو جديد ثلثه
 ماء فيطبخ فيه سبع تمرات بجوة فقطرات زيت
 فاذا اصبح صبّه عليه ثم قال اللهم انما فعلت
 هذا رجاء شفاؤك وتصديق نبئك

86) Ms. ان رجلا شكى الى النبي صلى الله عليه وسلم فقال
 له اغتسل ثلاثه ايام قبل طلوع الشمس وقل بسم
 الله وبالله اذهب يا امّ صلام فان لم يذهب فاغتسل
 لسه

Ölmán 6. ul. - Asi egykor elpanaszolja a
profétáinak beteges állapotát: „Menny” szit a
prof. „Tedd kereszt tested fájó tagjára és szőlő
így kétzer: „Sejelyeist folyamodom isfen fen-
sejeger és hatalmához minden rossz ellen, ne
ezzen talál” 87). Egy praticus életszabállya
Muhammednek azok számára, kik súlyos
betegségben szenvednek, hogy kétzer mondják
el a beteg fölött ezen imát: „Kérem a nagy
istent, a nagy óji trón urát, hogy győzzön
meg fejed 88)”. Ha ezen mondatot kétzer is-
métlik, a beteg minden betegséggel gyorsan
felel. -

Ezen összecallitások része még megenlityük, hogy
haszon traditiók gyűjtésével Ton us-Seni
gardagita meg az arab irodalmat. Medicina
prophetica” 89) című művében iq. Perron
mű munká leterik még Muhammed 6.

Ölmán ud. - Sahabi nevű tudóstól, mely
utóbbi mű 120 lapra terjedő litographicus
kiadásban jelent meg Egyiptomban sine
locus et anno; Perron ~~est~~ franczián fordí-
totta „Médecine de prophete” cím alatt.

اعوذ بعزة الله وقدرته من شر ما اجد واحاذر (87)

اسأل الله العظيم رب العرش ان يشفيك (88)

الطب النبوي (89)

90)
91)
92)
93)

az arab eredetűek sorsolt sorban másképpen
nevezi: 90)

A geographiában már Ptolemäus "két Klimája" 1)
alkalmazza a ketes számot; képezelhető ennélfogva
hogy az arab tudomány a ketes szám iránti elő-
szeretete annál inkább karoltta fel ~~az~~ ezen
két klimára 2) való felosztását a földek, azon-
-Ptolemäusnál elő nem forduló - toldalékkal hogy,
a föld $\frac{6}{7}$ -ét Jágúj és Májúj - (az arabok
Sög és Májoggja, kikben alig felfogható phan-
tasiával meg 1870-ben akanya Löbscheid 3)
az oroszokat látni Erechiel 38-9 fejezetét
a panslavizmus ködítésére magyarán) - tartja elfoglalva.
Mindkét Klimia jogszerű tulajdonságainak a
muhamedán chalifateknél, mely méltóságos
a műveletlen nejtudat - mint fölebb láttuk 4)
az európai naggyejedelmek kezelmé utáni
elő magas portára viszi át, a propheta
szellemi utódára is földi helyettesére. Ezen
felfogás az összerángásban áll egy felava-
tási szókais, melyet a persa történelmi

90) Magam nem ismerem az Egyiptomban nyomtatott munkát, de állít-
samban F. S. Porthes görög könyvkere kedő orientalis catalo-
gusiak (3. szám) 42. szám alatti adatára vonatkozom.

91) i. Klim. plur. à Kálím

92) Das politische Testament Peters J. Gr. Berlin 1870. v. o.
Magazin f. Literat. d. Ausland 1870 Nr 44 p. 628^a

93) 18. lapon.

emlitenek, Sogruál, Seldsák fejedelmnek
 az abbási di ánykhalifával kötött pörvöl
 ségenek elbeszélése alkalmával. Midőn t. i.
 Sogruál a Chalifa helytartójává es bise-
 dalmának másod uralkodójává neve-
 tetett ki, Sogruálra két köpeny adatott,
 valaminél két szolga adatott neki ayaidsék
 ul, emlekeresésül azon felfogásra hogy
 az ekképen felavatott egyen hivatva vanyon
 azon két Klimia föltött örökösni, melyek
 az igazhitűek uralkodójának vannak
 alávetve 94)

c

Valaminél Albericus Magnus 95) 12 fele

94) Malcolm l. c. I p. 218.

95) Aristoteles "De meteoris" című művé-
 kez ut commentarijában III cap. 23 "Vento-
 rum nomina et situs sunt haec. Princi-
 pales sunt quatuor, ab Oriente Subsola-
 nus, a meridi Austus, ab Occidente
 Favonius, a Septentrione Septentrio et unus
 quisque horum habet duos ventos hinc
 inde conjunctos: Subsolanus a latere
 dextro Vulturum a laevo Eurus, Austus
 a dextris Euro-Austrum a sinistris Au-
 stro affilum, Favonius a dextris Africum,
 a laevo Corum, Septentrio a dextris versus
 Occidentem Circium a sinistris Aquilonem a

(4 fő- és 8 melléközelítő) szél, ezen egy szél-
nak az arab tudósok kétféle szél, melyeknek
nevei: الصبا, الدير, الجنوب, الشمال, القبلة

الرياح القائم, ezek közül a harmadik
- a déli szél - nevezetik a Szelek urának "96)
melyet Isten más néven nevez "mint az emberek,
t. i. arab-nak; görög mythologiai felfogásról
emlékezünk, ha az arabok ezen két szél,
kapuk alá záratva gondolják, melyek ha
egészen kirajtatnának, összeronni boltatnék
minden, mi az ég és föld között létezik 97).

Ezen így szólnak két tengeréről, mit azon-
ban a tudományos arab geographia mai nem
ismer el, legalább a 9-ed sorban (98). A
tengerek teljes számához még közelebbi meséi
felfogás fűződik: az óceán alatt van egy

ezen 12 szélén kívül van ^{nak} még több másféle szél, melyek a
felhőkből indulnak ki és nem tartoznak a
felsorolt 12 osztály egyikebe sem (Venti sacre
de aliqua nube exiunt qui non sunt ex duodecim
ventis; ibid. III c. 15)

96) Sántiggy Mas'udi is csak négyféle szélről szól. L.
de Jacq. l'indicateur et le moniteur de Mas. Not. et Not.
de Manusc. III (Paris 1810) p. 144, hol les vents de l'Arabie

97) Hasonló képez szél Tanos az apokalypsis III fejez. v. i. ben négy anyagból a
földnek 4 szegletén. Κερατοῦντες τους τέσσαρας ἀνέ-
μους τῆς γῆς, Ἐνα μὴ πνεύμα ἔνεμος ἐστὶ τῆς γῆς μήτε
ἐστὶ τῆς θαλάσσης, μήτε ἐστὶ πᾶν τῶν ζώων.

98) Jakub l.c. I p. 499-506.

küire fenger, ez alatt ismét egy víz-tenger, ez
utóbbi alatt ismét tűz-tenger és így tovább,
így hogy két víz-tenger közt két tűz-tenger
foglal helyet 99)

Még az angelológiai adatokhoz is ezen-
nyalra foglalkunk, mert a természetű udmá-
nyi felfogással, mint látni fogjuk, szorosan
érintkeznek. „360 angyal” szót Munkam-
med „örködik minden igazhitű föltt, ők
tartják tőle távol mindard mitől óvna-
ni ő maga nem bírna, többek között
két angyal örködik a látás erőke föltt,
minden bűn úgy károsítván el tőle mint
elkérítatik a légy a mér lepenyőt a la-
Roma napján” 100); a nap föltt örködik
két angyal, kék jéggel dobálják azt,
nehogy a nappe kifelé lövő hőség a föld tes-
teit elégesse! Ugyaneren gondolatok talál-

تحت شجر من نار وقت ذلك
99) Ms. البحر شجر من ماء وتحت ذلك البحر شجر من نار حتى
عد سبعة اشجار من نار وسبعة اشجار من ماء

قال رسول الله صلعم وكل المؤمن ستون
100) Ms. وثلاثمائة ملك يرفعون عنه ما لم يقدر عليه من ذلك
للبحر سبعة املاك يذبون عنه كما يذب عن قصعة
العسل من الذباب في اليوم الضائف
وكل بالشمس سبعة املاك يرمونها بالثلج كل
101) Ms.

a jeruzsálemi templom romba dőlt való,
 a feltámadt Mózes igyval: Akkorott nap
 miért nem setétedtél el midon az ellensé-
 g templomnak ontott? "Életem von-
 dom" felel a nap "ó hű pártosa szép
 nek, hogyan setétedtettem volna el,
 midon ezt mis nézvet nem engedik,
 és midon be'ke'ber nem hagyják, hanem
 hatvan tűzkorba'oscul vernek 's igy
 szóltak: "Mey, világíts!" (105)
 Legközelebb áll stenker Israfil an-
 gyal, az itélet napjának fö'rom bitása,
 köte és sten között két függöny va-
 gyon. (106)

105) Reveretice Threni rabba-nak d. 29

פתח משה ואמר ליטא שמעתי יגמתי ליג חטאת
 בשעה דעאל שבאה לבית מקדשא יחדר
 ליה שמעתי בחי"ך משה דעייא מהימנא היכי
 הווי חשוכא דלג שבקיז לי ולג כפן
 לי # דבקטין לי בשיתין שוטי ~~ואמר~~
 פוק ובהר בהרדיך

106) ليس شئ من الخلق اقرب الى الله تعالى
 من اسرافيل وبينه وبين الله سبعة حجب

felekezetről szólhat vallásokról belől, a mennyi
nyelvét ismernek az emberiségben. „A
hisz Netventhet felekezetre oszták. 110) Nem tartom
kivételül itt megemlíteni azon sajátos mese-
szerű részt a mohammedán theológiáról,
mely szerint valamely vallás életrevalóságának
legbiztosabb próbaköve a vallás felekezetei belől
alakkali secták száma; a zsidók 70, a ke-
resztények 71, az iszlámot vallók 72 sectá-
ra osztanak. — egy az atóbbi az égi isteni
vallás 111) Ellenkezést áll mind mindenki
látja ezen kalandos adat a fentemlített
tradícióval, mely szerint az iszlám 77 sectá-
ra oszták, ezen látszólagos ellenmondás megje-
lését nyeri azomban Gazzáli azon közleménye
által 112), melyet Satrastáni, a híres arab
vallás történetész is magiáivá tesz 113) a felekeze-
tekről is könyvében, hogy a mohammedanismus
„70 és cynchány” tehát akár 72 akár 77
sectára oszták. — Ezen kiegészítést csak azon
feljegyzés értelmében említék, mely mindenki

112) L. Schmölbers, Essai sur les écoles philoso-
phiques des Arabes, Paris 1844, p. 17.

113) Book of religions and philosophical sects
ed. W. Cureton London 1842 I p. 187.

2) Alig tarthatjuk az iszlám alapítóját képviselő oly bálgatag ezme kimondására, minőt a fentemlített minden a muhamedanis mustot megízokott felfogásal ellenmondó állítás nyújt vázgyaddal az igaz vallás felismerésére. Hiszen az, ki hirdeti hogy egyedül a mit ő hívde vagy a mi fölé származott, kejezi az igaz hit való alkateit nem fog magasztalásjául jellezni saját vallásának 77-eres megkardtolásának!

3) Muhammed nem szilhatott 70 éi egynek any muhamedán sectarót oly időben midőn vallás rendszerre alig terjedt tovább egy szük valádi körnél.

4) Hisz a Korán és a traditiót ismeri, tárgyhoz olvasta azon szemrehányásokat melyeket Muhammed keresztény szomszédai elé lobbant open azért mert vallásuk nagy sectárá orszolt!

Muhammaden nehezségek nem engedik, hogy a sz. Kákos elegésisnél megmaradjunk és a köidéskan fogzó mondatot muhamedán felekeretkhez értsük. Szonintem egyedül vallási tövényekről és belőlük folyó gyakorlati csejyekről vagyunk sz. ügyem azon egy muhamedán felekeretben belül. "Vallásom" egy szót Muhammed "ma' arett is jobb mint a zsidó és keresztény, mert több igazságot és csejyt tanít; he a

Zaidé vallás 70, a zaidé vallás javítása a keresztényiség
 71 et parancsol, egy én valamivel többet
 tanítanak benn eleket, leülök hiteziktem: nincs
 "isten csak isten" leputolói tanon: mondás azok el
 ki minden ártalmas tárgyát az utból! Minő
 okiasí sedla van a legmagasabbabb ten
 ei a legkisebbébb in kéi körött! "Már most
 nem minél több sedlaja van a vallásnak annál
 igazabb az, hanem minél több theoreticus igaz-
 ságot és gyakorlati erényt tanít annál való-
 színűbb isteni eredete. Ennek képzetem
 Muhammed valódi intencióját. Előszöki magya-
 ratatomat a traditio egy másik verziója.
 melyet utólagosan találtam egy kéziratban, hol
 nem is keressem tudniülük az" egy és nagy egy
 mysticus párbézédeben" 114) "A vallás halva
 és egynehány ágra osztlik, a szemérmesség
 ezen ágak egyike". Már pedig a szemérmesség
 inkább erény, mint vallás felekeret.

Feltött, rozslak dolgokat helyes csoport- VI.
 tokban összekállitani, sok néppel és sok idő-
 salomban található rajátság; az araboknál
 is megvan annak traditio'i az ugynevezett "halálos

(114) cod. Lipsiens. Ref. nr 357 de ximii tractatumban
 نزوة الأسرار في عاورة الليل والنهار
 b. Athia ul-Hamanti. Fol. 14a egy 120t.
 كيف وقع القاتل على لسان اخيه رسله من ذوى التحقيق
 والايقان والايان الايمان بضع وستون شعبة والحيات
 سبعون - ra hall javitani
 سبعون 1204 ستون gundalam; شعبة من الايمان

"selyem istabnak" ^{szóval} és házassági ruhába
való 118) öltözködést 119) "

Itt muhammedán házassági jogban közel rokon-
ságnak fűzve 14 nővel házasság tiltatik;
ezek közül 7 ^{való} nő ~~szé~~ egyenes verrokon,
7 pedig sógor és által van az illető férfival
rokonosáiban 120). - Egy másik tradíció szerint
Muhammed köffélést tiltott meg: ~~Költés~~ Költeményeket,
nyekes bajban való látást, képeket (háznál
Sartani faggatást, kéccsiságot, vad állatvöl-
börök, aranyat és selymet. "121)

118) Az ily cikkben való fejtűrés legelőször lejjfel
Muharrab b. Mutawakkil Khalifa urában alatt
C. L. Ibn Chalun l. c. XVI. kötet p. 26.

119) امرنا رسول الله بسبع ونهانا عن سبع امرنا ببجادة: ما
المرير واتباع الجنازة وتشيت العاطس وابرار القسم
والمقسم ونفر المظلوم واجابة الداعي وافتشاء السلام
ونهاننا عن خواتيم او ان تحتتم الذهب وعن شرب بالفضة
وعن الياسر والششي والقسي وعن لبس الحرير
والاستبرق والديباج

120) az első viszony neveztelek ^{نسب} nak azaz:
genealogiai viszonynak; a másik ^{رو} =
sógoroságnak. É 14 rokonosági fokot elősorolja
a Korán Sura IV v. 26. Itt muhammedán házassági
törvények ezen tekintetben sokkal szigor-
uabbak mint a héberéké, mert az istám szerint
házassági tekintetben rokonává válik ^{ember-}
valak.

Továbbá: Tarsolatok magatokat vizsgálva trét dolgoztak, melyek a "végvonalas ele' bevetek" hon kérdése, hogy mely dolgokhoz írt vonatkozók ezen ~~tel~~ parancsában egy felelő Muhammed: "re társolatok az egy istentek más személyekkel, re ölyetek denkit kivéve ha megölését fogosan vizsgáltek végtel 122), re hárszolgások, re élvezetek uravra utáni szerszót

valaki társának akkor is, ha esetlegesen teffivére, teffivére s.a.f. Elv e tekintetben, hogy mindazon rokonsági fokok melyek a ami-nál előfordulnak, a رضاع, re is ábrítottek: رضاع ما يرضع من اللبن و رضاع ما يرضع من اللبن

رسول الله رضع من سبعة النعمور والتغوير (121) م.
والنوع والتبني وولد السباع واللب والحرير

122) Ezen kisebb honalyos tilalom körül szóva a koránból (VI v. 152) van kölesönözve s egy értendő: re ölyetek meg senkit kiiek meggy. kholi-sát cken megtelá (pe'waul: igazhitel) kivéve akkor ha foggal ölelik meg pe'waul a jus talionisnál fogva, vagy ha az illető személy mita, az igazhit keblébe vételett föl ismét vizsgál- eek hitellenségéek sebéségébe, mit ez eset- ben meggyikolási vallási kötelesség; e egy fogosan gyilkoltatik meg az kö hárszolgá- sen rapta kapatik s.a.f. (Beidawī I p. 314, 26. القتل وقتل المرتد ورم القوم 26)

vagyont, ne tékozlások és az özvegyeknek red-
től bizott vagyonát, ne hátrélatok (a háborúban)
az ellenség megtámadása napján, ne támadások.
még keményes, gondtalan igazságtól "nöked" 123).
Ugyanezen bűnök egy másik verzióban 124) mint a
hét "halálbűn" ¹²⁵⁾ szerepelnek 126)

57

اجتنبوا السبع الموبقات قالوا وما هي يا رسول الله
الله قال الشرك بالله وقتل النفس التي حرم الله إلا
بالحق والسر وأكل الربوا وأكل مال اليتيم والتولي
الزحف وقذف الحصان المومنات

124) Min ked' traditio Abi Hurairara vezetetik visz-
szá, ki azokat közvetlenül a própheta kájábit
hallotta, csak hogy az első redactio Buchári, Musallim,
Abi Saúd és Misá'i által tartatott fenn még
a másik Abi-l-Mundir, Ibn abi Hátim és
Bazzár által képviselték; az utóbbiban a
(123) fejezetben körölt szöveg e szava: الحصان
كلمة الحصان áll.

125) arabul: الكبائر egyes stamban الكبيرة, oly
bűntudjeket jelent, melyeket a jelen és a fő-
vadász e'elben oly bűntudjéi jár, mely egy kétféltelmény,
nélkül vámutató koraverben (vagy traditioiban)
biztán vagyon ~~plac~~ kijelentve. d. Sorgáni Liber definitio rum
ed. Hügel p. 192, 7. الكبيرة وفي ما كان حراماً فضلاً
شُرِعَ عليها عقوبة فضلاً بنز قاطع في الدنيا والآخرة

126) A bűnöknek és bűntudjéknak hetes sorok
ban való összeállítására előfordul még Misná
Áboth V 7-8.

Hét helyen látos imát végezi: szemédsombon, vágo-
helyen, kemetön, affelen, füntiben, fevel itafó
helyen és a Kába fölött. 127) - Szolgák e cikk-
be még a következő összeállítás is, melyet a
muhammedarismus arteláná "Amr b. ul-

"Asi idég Muhammed rájárt: "Menszer
megisten - uymord - kötféle halálozástól:
hírtelen kimúlástól, kigúrnarás által elő-
veirett haláltól, vad állatoktól, víbe fulástól,
elégéstől, továbbá attól hogy valamely tárgy
vélén essék vagy érintsem raja, végre a
hátrombani hátrálás alkalmával való halál-
tól." 128) -

A bűnök és rossz dolgok ~~nek~~ ilyen módon való
összeállításának megfelelő más részről
az évidemeknek is jutalomra méltó cselekedet-
nek hasonló hely csoportokban való felsorolása.
Jemerkeljünk meg ezek közül is néhányat.

نهى رسول الله صلعم ان يصلي في سبع مواطن (127)
في المذبة والجزرة والمقبرة وقارة الطريق وفي
الجام وفي معاطن الابل وفوق الكعبة

واخرج احمد عن عمرو بن العاصي عن النبي ص (128)
صلعم انه استعاذ الله من سبع موات موت الجارة
ومن لدغ ومن السبع ومن الغرق ومن الحرق
ومن ان يجرح على شئ او يجرح عليه شئ ومن
القتل عند فرار الزحف

Nygyanason Abū Huraira, ki fejedelmeknek nekünk
 a két halálra bűn büntetést elvonták, a következő
 mondatok is közté Muhammed nevében: "Hétek
 fog isten angyalával beföldni 129) azon napon midőn
 nem lesz más angyal csak isten angyala: az
 igazságos imáns, oly ifjus ki isten szolgálataiban
 növekedett fel, oly férfiak, kiknek szive a neccselen
 függ, oly két férfiak kik estében (arab: isten
 parancsolója szerint) barátkoztak meg
 egymással, és csak ő érte volna el egymástól, 129)
 oly emberek ki titokban gyakorolják jó cseleke-
 deket 130) kiknek balkeze nem tudja mi jót
 cselekszik jobbjá oly férfiak, ki csendes magja-

129) V. ö. Zoltavok XCI, i 172 597

130) Gy valóban kivételül példáját közté oly barátságok
 találtak előzetbe a lipsei egyet. könyvt. kúrtokában
 levő oly című korivali mű: أنتها القرية بالباس
 19) (név: Abu-l-Fakh ul. Iskandari)
 I p. 109 verso codex 185.

131) Nemely muhammedán dogmaticus szerint csak
 oly kötelességek végezendők titokban, melyek
 teljesítése nem okvetlen vallási parancs, hanem
 mellyekre arillető éppen csak saját jó példából
 egészen önkényl. határozatra megyek, míg oly szor-
 vitélemben vett kötelességek, melyek minden muslimos
 okvetlen illetnek, akár publice mindenké reme-
 luttassa végeztethetnek anélkül hogy a kötelesség
 oly midőn való teljesítése ariltale gyakorolt orény érteket csabitaná.

nyáiban gondolt akore dy ajlatson hogy szeni könyvet
 fullatnak is dy felfut kit nagy sanga bajos asen
 ai akar bünye birni, & ögy töl: en iten s felem,

mesterezen nyilvanos jimborsky, miuten annak
 gyakorlatosa nem önkényes elhatározása hanem
 elkerülhetlen köteleessége, nem fezi ös ki azon
 gyantának hogy csak Kaszárkodni akar egyen felül
 meövel kövételkeleten ezen neletet Beid'áwi
 egy helytől Ip. 492, 18. الواعظ الواعظ و الواعظ
 #1. #2. ad Sura XIV v. 36.) Dirany meg is es den
 tik azon muhammedánok, kik angyi özei telei
 séggel bírnak, hogy evényük gyakorlatát titok-
 ban tartják, hogy a profeta által igentőzen ki-
 tünlőseben néresütnék a fellámadás rajján,
 hogy iten asnykával földesének be; mit ök
 a muhammedan szokásnak, mely mindenben
 a külső látszától meghátrál, elfogadása
 által valóban morális hősköttek vésének
 vége. A muhammedan esköleten szerint nem
 mindig tevértetel ezelt az, ki a "hissetközzet"
 a kével elmondja, habai el "sem hiki egy
 febar p. o. a muhammedan hadi lövőny ekel
 mében békét kötni oly hiteltelenséggel kik el
 mondják a lá iláhat habai kétségtelen
 hogy art. el nem hirték (Journ. asiat. 1857
 Ip. 230 Kh.) S. a. l. A theológusok egyen
 nem bűnnek meg hangszolgáni azon cardina-
 lis mond a vol páp. 1858, hogy a kettek azon
 benső szándék szerint álltának meg, melylyel
 azok végre vitetnek: de er mindig van
 elméleti puen desiderium marud náluk, mely

55

Ki magasztos és híres (132) "Hogy a tartózkodás
a kövek kezi tradíció: Két eideu van, melyek azt
eszközök, hogy minden ^{épter} a halandó máris sírjában nyug-
szik, a jutalomra mellesleg talán elvárják az isten
által, és pedig: ha valaki emberiségét valamely
tesztelésre tanítja, ha kizsákmányolatra csatornát
ásatott, ha az utalók számára kútakat készített,
ha pálmákat ültetett, melyek árnyékában kinyug-
haszik a fáradt utazó, ha mezejeket épített,
ha könyveket adományszerített valamely nyilvános
könyvtárnak vagy iskolának, végül ha
oly gyermekekkel hagyott hátra, ki belte

nem bírja ellenszolgálni vagy mezejéforlni az
arab nép afférvéle "oly kőmunkásokkal mint
"hogy a nyilvánosság előtt magis illemben
úicélelő kőmunkások nő jobb mint egy magis
illatlenül úicélelő de kőmunkások pedig len érkeleten
nő" (C. Burckhardt, Arabic provinces or the
manners and customs of the modern Egyptians
London 1830 p. 221, Klemm Kulturgeschichte
Leipzig, VII p. 110)

132) Ms. لا ظلَّ الله تعالى في ظلِّ يوم لا ظلَّ
الا ظلَّ الامام العادل وشابًا نشأ بعبادة الله ورجل
قلبه معلق بالمساجد ورجلين ^{تلا} كتابًا في الله
اجتبا عليه وتفرقا عليه ورجلا يصدق بصدق اخفا
لا تعلم شماله ما تنفق يمينه ورجلا ذكر الله خاليا
ففاضت عيناه ورجلا دعت امرأته ذات منصب
وجمال الى نفسها فقال اتى اخاف الله عز وجل

üdvöire könyöröghetnek. 133) 9

A bibliai történetekből is felhozataok egyes részletek, melyeknél a későbbi 12-án Szerepel; ezen példák részint megjelölök a bibliai tövegy előadásának 134), részint a mohammedán legenda ~~egy~~ önálló vagy a rabbinicus, néha patristicus, legenda köré fimaszkodó gyászanyai. E keserűség még nem történt meg minden, mi a könyvtárakban heverő kevély kuffók anyagot nyújtatának; még csak pár hónappal ezelőtt volt alkalom egy példán megmutatni 135), miszerint sok eidekes a bibliai szemelyekhez szövező legenda betétek, melyeket Geiger 136) és Weil 137) de von akkoró munkáiban hidda. De igen is eredménytel keresetök a felhasználatlanul heverő és részben még megismeretelére váró kevély kuffókban. 138)

قال رسول الله صلح سبع تجرى للعبد أجره (3) ملك 133)
 بعد موته وهو في قبره من علمه علماً أو أجره
 هراً أو حفر بئراً أو غرس نخلاً أو بنى مسجداً أو وصفت
 مصحفاً أو ترك ولداً يستغفر له بعد موته

134) L. föltét.

135) zur Geschichte der Etymologie des a. pr. 7. Kapit.
 schr. d. d. mgl. Ges. 1870. p. 207-11

136) Thy cermín pályamunkájában: Was hat

Naahab 6. Mmabbih következő verse állítást
 nyújt: 7 évig szenvedett Job, 7 évig volt József a
 börtönben, 7 évig állta ki Nabuchodonosor arslánd
 való váltorását, József illetőleg mások ezen
 számszabotól való egységét ki hogy "7 éves volt
 minden atyjától elválasztott, 7 évig maradt a
 kútban és 7 évig gyűjté egybe Egyiptomban az élelmi reaktet. - Gothe (139)
 azt jegyzi meg, hogy a bibliában 7-es szám a feletkenység, sürgős-
 forgás symboluma, míg a 40-es a feletkenység, megállapodás jelzi (140).
 A bibliának a Sodom beldiekört való elbirtalása (141) vizshangyát a
 következő tradícióban (142) a ketes számmal övényes. Teje mellett:

Muhammed dem Judenthume entnommen.
 Bonn 1829, a kives tudós legelő műve.
 137) Biblische Legenden der Hieselmannen. Frankfurt.
 a. d. 1845.

138) Sz arabok bibliai ismereteiről legközelebb egy
 katonáértékesítésben Sándorokron szövege.

139) Westöstlicher Sivan

140) A 7 és 40 egyaránt szerepelnek a muham-
 medánoknál és anti-krisztus (دجال) nál való
 mondájukban és a Sittáknak a fátimita imám-
 olt való nézetekéber. Sajjal 40 évig kint,
 2a az igazságtétel meg Jézus öt legyőzi és tonyát
 7 évig foglalya el.

141) Genesis XVIII v. 32.

142) ان الله يذبح عن القرية بسبعة مومنين
 يكونون فيه

143) Tona (Babyl.) fol. 38^b אמר ל' חתני אפי' לו
 בשביל שדיק אחד העולם חסדים עומד ועדיק יבד
 עולם

„Chalál, ¹⁴³ a. i. b. Thálib nevében így mit:
 Isen megkegyelmez ¹⁴³ inteltelt városnak két
 igazhitű ¹⁴³ kedveért, kik benne laknak. mig
 a talmud ¹⁴³ egy bibliai helyen ¹⁴⁴ talmud
 kódera azt véli, hogy isen ¹⁴³ az egyik ¹⁴³ mitig
 egy egzeslen jámbor ember kedveért is fen tart
 ja. - Sokkal a edelánosabbak mint az
 imént idétt, azon nagyonyok, melyek külön-
 böző sarakkal ugyanazon gondolatot fejez-
 ven ki, részint ¹⁴³ a. i. ra, részint a hasarkom
 Ibn Abbásra visszavertettek és azt
 állítják hogy: „nem szünik meg a földön
 két igazhitű élni, mert ha auzi nem
 léteznék, romba dölne a föld és elpusztul-
 na minden, mi rajta vagyon” ¹⁴⁵. -
 A fenn említett Chalál, Ibn Thurejrá ne-
 vében így szól: „Egykor azt monda nekem
 az úr prófétája: „Lásd! ezen ayson fog hoz-
 zain belépni egy férfi, kiből egyikeit fogod
 látni azon két embernek, kiknek kedveért
 isen a bűnös emberiség irányában kegyelem-
 mel viselteték”. a mint ezt mondta vale,
 bejött egy aethióp ember: „O az” szól
 a prófeta”. ¹⁴⁶. - Törvé egy bizonyító ada!

144) Travers. X v. 28.

145) Ms. لم يزل على وجه الأرض في الأثر
 سبعة مشهورون فضاعوا فلو لا ذلك لكانت الأرض
 ما خلت الأرض من بعد نوح من سبعة: ¹⁴⁵

mely allen itron Strabon 152) 12. századi lárvát
fel. - Fény az, hogy az arab anekdota Kban,
nem ritkán találai a "Jehes" a "arabokat a
chalifák háremjében mint kiváló bölcse-
sek képviseleit. 153)

VIII.

Xosztura fejedő sorozatot Kellene bemutatnom, ha
Kinnorítólag akarnám közölni a hagyomány azon
mondait, melyekben a hetes szám oly módon
szerepel, hogy ahhoz a műnem medár villásos
ceremoniák fűződnek. véghetetlen unalmassá
Kellene válnom, ha előadnám a Korán mindazon
fejezetek és helyek, melyeket az igazhitű állí-
tóság profétája őszinte tanácsa folytán napoz-
kint szeggel, mielőtt Bájid közigyőre vgy az
éles közvellen sütkéglésére von alkörö bejöt

152) Zion folyóirat ed. Jozl ei Dreijer ach, Frank-
furt a. M. 1841 p. 168 יפת תואר 168 p. 168
מ. 5. 7. 8. א. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

153) Pél'daul W. Wright ej meggelent Strabon
Reading book London 1870. I p. 11

által szentségtelenen, és kétszer mondja
el, hogy ezáltal napi leendője az isten
szavára folyó által háramolják, és az élet
mofai viszonyai, melyekbe a gyenge ha-
landó elkerülhetlenül avatkozik, a szentség-
nek legalább külső mezébe bűköltatása-
nak; vagy ha felsőobnám ezek közül csak
azon mondatokat, melyek hatásokat és
a pénteki napon irvegyesítik a muhammedanok
azon hiedelme szerint, hogy a ki azokat
e napon kétszer egymásután elmondja, az bi-
zonyos a paradíson fia; vagy ha lapstromát
adnám azon mondatoknak, melyekről azt
hiszik, hogy ha kétszer elmondatnak, az illető
igazhita bűnbocsánatot nyer egész múlt és
jövöbeli életé számára. - Nem a muhammeda-
nizmus egyedül bűköltöje az ilyenféle elveket. Bi-
zonyos formulákat meghatározott mód szerint
több-ször elmondani, és ezzel bizonyos udvös eredménnyre
vonakodó előveléveingt öreketni nem csak a
muhammedán ember szokott; iméflödik az
a kelet régi és új vallásainak akkai mely kében,
legalább akkór, midőn azon történelmi stadiumba
lép, melyben józan alagondolatát rára és inkább
gejszerű formalizmus váltja fel. Elhallgatom
az inü imágyeket és több elgyélet. Sachau
egy vendidad kéziratainak végéről körül a

Következő utasítás: Törökül és perzsaül
 az alábbi átkorott Athrinán mindegyiket
 és drugaival egyedemben. - Karompor mondás
 2K el. n. 154), mi még föltette a táltannak
 mondható, ha tekintetbe vesszük hogy a
 nideg formalizmusnak éppen es künt ellenesége,
 a muhammedán theosophok valóágos
 tudománygaló exercitiümokat találtak ki
 az ekstatikus öbka'llapost dömozditás arc:
 Kremer 155) a Naksibendixest egy brevi
 aréjéből a következő passust közlé másfél
 évvel ezelőtt: „les prières consistent dans la
 répétition interrompue des mots Allah
 Allah Allah Allah accompagné d'un balan-
 cement régulier de la partie supérieure du
 corps. La règle exige que l'officiant pro-
 nonce ces mots tant d'une haleine et qu'il
 répète la dernière moitié de la phrase
 aussi longtemps qu'une seule aspiration
 le lui permet. . . . Si dans cet exercice il
 parvient enfin à la 21ème répétition le
 fruit est obtenu qui consiste dans la par-

154) Contributions etc. l.c. R. A. S. Journ., p.
 265 شکرست زد باد افریمان دروند کجسمه اول

قای دیوان و درجات سه بار گفتن

155) Le spiritualisme oriental Journ. asiat.
 1869 I p. 119

siapation à l'etare et à l'emancipation
des liens de la matière.

63

IX

hittogy elapok ^{ull} fűlővita tölgydon képen tárgy
hon kívül meg fűlőthi kézisati művészek
megismerték: és fűlőthi kö: öszöke zsem
a kövel kerökben röviden aron szabórt
adatokal is, melyek a fűlőthi előadás
folyamában a mienkkel fűlőthi aron
köz ponton vonatkoznak. A hété, szám
nak ~~14~~ kerék némi karralataival
örörfűgy ugyanis aron számoknak használat
használat, melyek amabból vagy öszöke-
adás vagy öszöke ut, aron keletkeznek.
h.o. a 14 nek ~~14~~ 70 nek (156) 700 nek s.a.l.

A 14 nek - melylyel az egy kettőmunka
ben is találkoznak (157), oly mondásban for-
dul elő, hol magán a számra ugyan nem
szólhatatik mint bent v. kerék számra, de
melyet más mondál karralma miatt is jöbör
el nem hallgatni: Minden profetán ak - sőt
Muhammed hét társ adatek, nekem fűlőthi
adatek (158)

Muszonkol. " Hon unárvág melyet az ember ajánlat b.

156) Ben ponton most mellelőm, mert az volt a ma az V. cr. kőben
157) Máté I v. 17 hol az Abrahámot fűlőthi aron tefolyt adó karron 14-14
nemzetiségűt ille karrakra osztatik
158) م. أعطيت (ف) أعز جاعل سي ب
jús (158)

Körség társaságában mond el, 27 fokkal
 többlet és mind az, melyet valami egyéni
 végez. 159) Jme ar. in a bathyanak arithmet. ca.
 Kifejezse ^{Magdanellett} ~~egy~~ arab nyelvű nem átalto-
 dik ily monstruos modot. ^{beosztani} ~~tanul~~
 valyai el: Legnagyobb kiind a betegegy
 mest kifogásit nyugt azon Nomori kez. lebe-
 ség ellen, hogy az ember ~~entelisseni~~ ^{talca}
~~lágat elve~~ más embereket lesson "t. i.
 ké az ember beség februentetik, a mecsel látv
 gata'sátot. 160)

"11 ki napon kiind 27 der miadkorok a megholt
 igazhitű fejsiák és nők telki üdvözöl:
 azok köze tartozik, kiknek miya mindig
 meghallgattatik és kiknek eddeminel fog-
 va isten bövez látja el életével a föld
 lakóit 161)"

c.
 Arókon kiind mit a hitvenre vonatkozólag az
 V. cikkben hordtam fel, igen hornadalmas

159) صلاة الجماعة خير صلاة الفرد بسبع
 وعشرين درجة

160) A lipsei egyetemi könyvtárnak 141. codicilja

161) من استغفر الومنين والومنيات كل يوم
 سبعاً وعشرين مرة كان من الذين يستجاب
 لهم ويرزقهم اقل الارض

volna felemliter, azon mondatsal, melyekben
és sáim mint kerek kőfejei szerepel leginkább
vagyis azon mondatsal körött képviselve a
menyegorvoly 70 lejárta; melyek kettő-kettője kettője
kivált nagy tért van, hogy bármily gyors
le csak kezver év alatt év kétszer az egykötő a
másikig 162)

Tráitvitéhét. Istennak 117 tulajdonsága van, d.
Ha az ember csak egyet mutat be ezek kö-
zül: a paradicsomba jut " 163)

Kétvitéhét. ^{Ha az ember} ~~Az~~ (valamely jótett felel e.
gondolkodik csak, ha nem is valószínű bán
dékait sekedet által, mégis erőnyűl ro-
vadik fel neki a sáidika; de ha ezt egy-
zzer mind fényes kivirzi, akkor 10-707
annyi erőnyűl rovatik fel" 164)

Hétvezet. az leghorrontabb időzakk, melynek
tattama alatt népem a pokolban
időzik - sőt iten - akkor mind azon idő

162) Ms. الدرجات سبعون درجة ما بين الدرجتين
عدو الفرس الجواد المضر سبعين سنة

163) Ms. لله مائة خلق وسبعة عشر خلقا من
اتاه خلق منها دخل الجنة

164) Ms. من قم خمسة ولم يعملها كتبت حسنة
فان عملها كتبت بعشر امثالها الى سبع مائة وسبع
امثالها

مائة

mely befolygok világy feremkedésétől azon
nagyig, melyen ~~vmba~~ ¹⁶⁵⁾ ~~vntör~~

✠

fráncokom volt szólni még két pontot.

165-ös: a hetes számok szerepéről a magyar
mondákban és példabeszédekben 165), ¹⁶⁶⁾ ~~165)~~
2207: változásról ¹⁶⁶⁾ ~~165)~~ oly példák kifejezések
nek, melyekben eredetileg a hetes számok
volt helye, de melyek kátonféle rejtekkel
más számoknak adtak helyet. De megjáttam
hogy egyesről a kérdések megadására kelte-
ző jelölésre nem értem magamat, más-
résztől tárgyaltak román de nem tar-
torik. —

165) Ballagi tanár is szíveskedett engem e pontra
figyelmeltetni; leveli tudósításából közlöm a ki-
vetkezű példákat: heted-hét országra szól, két
tél, két nyár vitálga meg a házasokat, két
vevő alatt kötött be a magyarok s. a. t.

166) Ovak egy példa említésé legyen meyer gadve.
Ismeretes, régi és meglehetősen általános elter-
jedésű szólás mód: két lakott al elvált, vagy
két pecséttel s. a. t. tárgy, ha titkos ismertetés
kifejezésben dologról a kavarakról szólni.
Melyek közt a "két pecséttel elvált" tárgyról
szól: *este nove de races Comedias en este tiempo* című
költésenyében: ~~Ha vigjátékot vint~~

Meyer Lopez de Vega spanyol költő, hat pecséttel elvált "tárgyról"
szól: *este nove de races Comedias en este tiempo* című
költésenyében: ~~Ha vigjátékot vint~~
"Ha vigjátékot valami kor irók
minden szóból hat pecséttel elváltak"

S. 17. laphoz.

Az ideig indultam egy gazdag ilyes könyvekben,
de nemcsak a bibliai tárgyakról a mysticus és
astrologicus elem, mind az araboknál. Allemi-
len példaképek csak Abu Esra e téren való mű-
ködését, a nagy grammaticusét ki kútonősen
bíbélő dött. Sám or mysticus értekezés ki-
fejtésével. Ben themisa vonalkóik commentáryja-
nak egy híres része 167) és $\text{תא"ח } \text{ת"ק}$ című
munkája, mely a samok mysticus becével fog-
lalkóik 168) ($\text{ת"ת } \text{ת"ק}$) és mely gyakran zavarta-
dik össze $\text{ת"ת } \text{ת"ק}$ című művével, mely
utóbbi aromban a sámmal csupán grammaticai
szempontból foglalható. Műveket munká-
ki vajon már adva. 169) Ez a leltári longadatom,
melyre a szoró jellemeket és talányzerő egyházi-
gének megítélésénél akadnak, utú kövődik művei
bibliographiájában is; van neki l. i. az emliletter

"Y grand he de escribir una comedia
acerca los preceptos con seis llaves."

To rére a killemez beveretejédel (az idejett rére is) le van nyomtatott e műve.
Edmond de Sismond De la littérature de midi d Europe III (Paris 1813)
p. 366.

162) Evans III. 15.

168) Abraham ibn Esra Sepher ha-Ehad (über die 9 Centralzahlen) d. Dr.
Leu Pinner et Mich. Soldhard (commentaral) Odessa 1867. L. Süss
Geschichte der Karier Leipzig 1869 III p. 161.

169) az utóbbi kiadta. Pinner S. függelékül egy című munkájához: Entwick-
lung des babylonisch-hebräischen Arithmetiksystems nach der in Odessa
bei der Ges. f. Forsch. d. Alterthümer befindlichen Handschriften Wien 1853.

Kivül még egy 2012 710-i című nagyobb munka is,
mely matematikai szempontból foglalkodik a námti
kal. 170). A nagyobb íróvalomból az még meg a
"Zion" nevű folyóiratban megjelent a tekerés;
az agadai hyperbolic (171) és Selakotes érdekes
"öröszállításai (171)

Ar 89. seggretkes.

Jon Sijās (172) zava'i csek (idéri a Kámusi' tásháhosi)
ووبات اليه ووابات لعه في ومات
وارسات اذا اشرت اليه ويقال الائمة اذا هو اياء
الى خلف انتهى كلامه الفيروزابادي او الايياء
الإشارة بالاصابع من امامك لتقبل والائمة ما

Has onló fogalmi specifica
tióra és külön választásra akadunk nekke
reovet illetőleg is. Ervós Bekkâ rak is
revertetik, és midőn ezt az arab tudósok
constatálják meggyezzik egyszer mind hogy
shikka az egy vörö neve, míg Bekkâ csak
a tulajdon képen wak von reire a vörönek
melyben az isteni lértfelet végeretik. Amlii erk

170) Werk. Jost és Kreizenach Frankf.
a. M. 1841. I. K.

171) חסותה című munka beveretéseben
Lemberg 1866.

172) Codex Ref. nr. 40 fol. 6 verso

J. 72. szepetka. Menawitol orocillitott
a nyelvi munk. biographiajében 175) Kasan
már mint nagy emberei függő gyermek mindig
egy szót datog, ez semmikep, a hirtelleg,
hanem ez is. seif = kard, atyja ilyenkor
mindig így szót hord. "Még kapk belőle elég
he felser dülse".

J. 78. laphoz *)

Muhammed itt nyitlan gyula a gyermeknek
bottali fejezé. Min d emellett ezen nevelítari
sejé ez közt nem kedvelték az arabok. Egyiptomban
so kéig kütörös hivatalnok (rendőr) és ködött
a fotótt, hogy a tanítói az verge névelők full
tanítványait 176) Mohammed b. Abi Kaid
pedig pedagógiai munkájában 177) nyitlan
sőt dorgályon aron tanítókat ki három
utérésen tul dnylja a finakat 178). Nevelés
nogy Abaha himyarita Kisaly nigornan lilya

173) Geogr. Wörterb. IV p. 61 (مذبح النبي)

أو الحج أو

174) Chroniken der Stadt Mekka od. Wüstenfeld I Leipzig 1858
p. 196.

175) codex Ref. n. 141 fol. 22^a

176) L. Behnauer Inspections des pédagogues et des instituteurs des
enfants d'orient. orient. 1861, p. 50 Lk.

177) أحكام التعلیم والتدريس

a gyermeknek illő fejeztését nyilvános engedély
nélkül. 179)

T. 108. juppelben.

Én van aromban száz nyelven is. Én Abbás nek
- egy falatban egy kérésben - 150) 100 nyelven val,
mind egyike más nyelven beszél; Én ittbi mind egy-
külkül talapán nyelven társalgott."

A 38. laphoz.

A régi arab tudósok az ókor nejeinek számát is
két né sorok, egy példánál Masudi ⁽¹⁰⁴⁾ né a következő
két sorok a fel 1) Parthok 2) Chaldaeusok, Zsi-
dók és arabok, Kék egy s ugyan aron nyelven be-
szeltek (t. i. a sythek egy körül állón) 3) Görögök,
Hómaiak, Slavok és Frankok 4) Lybiaiak (azaz:
Egyptom, Sclavobin s ysz. Afrika lakói) 5) török

178) Én Chaldum Prologomensinak két helyén
vértelék; i. i. Notices et Extr. XVI p. 232
és XVIII p. 265.

179) L. Νομοθεσία τοῦ ἁγίου Τεσσαρτιῶν
Kammer Lgeok. I p. 584 πάσης τῶν τῶν
ἐπιστομῶν καὶ τῶν παιδευόντων κατὰ γραμ-

μάτων καὶ δεσπότης τὸν δούλον αὐτοῦ καὶ πατὴρ τὸν υἱὸν αὐτοῦ καὶ τὴν θυ-
γατέρα καὶ οὗτοι δὲ κατὰ δίκαιαν κρίσιν καὶ μὴ ὡς τινες ὑπερβύσι πέλον-
τες βουλόμενοι παιδεύειν αποκτείνωσιν ἀνθρώπων καὶ ἡμῖς τοῖς τοιαῦτα
παιδεύοντας προβάπομεν ἀπαιτῆσθαι ἰδιόχρεια παρὰ τῶν χαιτορίας-
χων μὴ δίδασκειν"

180) cod. Ref. 141 fol. 28 verso "أنا أتكلم
أبداً بلسان ١٥ لغة أبداً أبداً بلسان ١٥ لغة أبداً بلسان ١٥ لغة

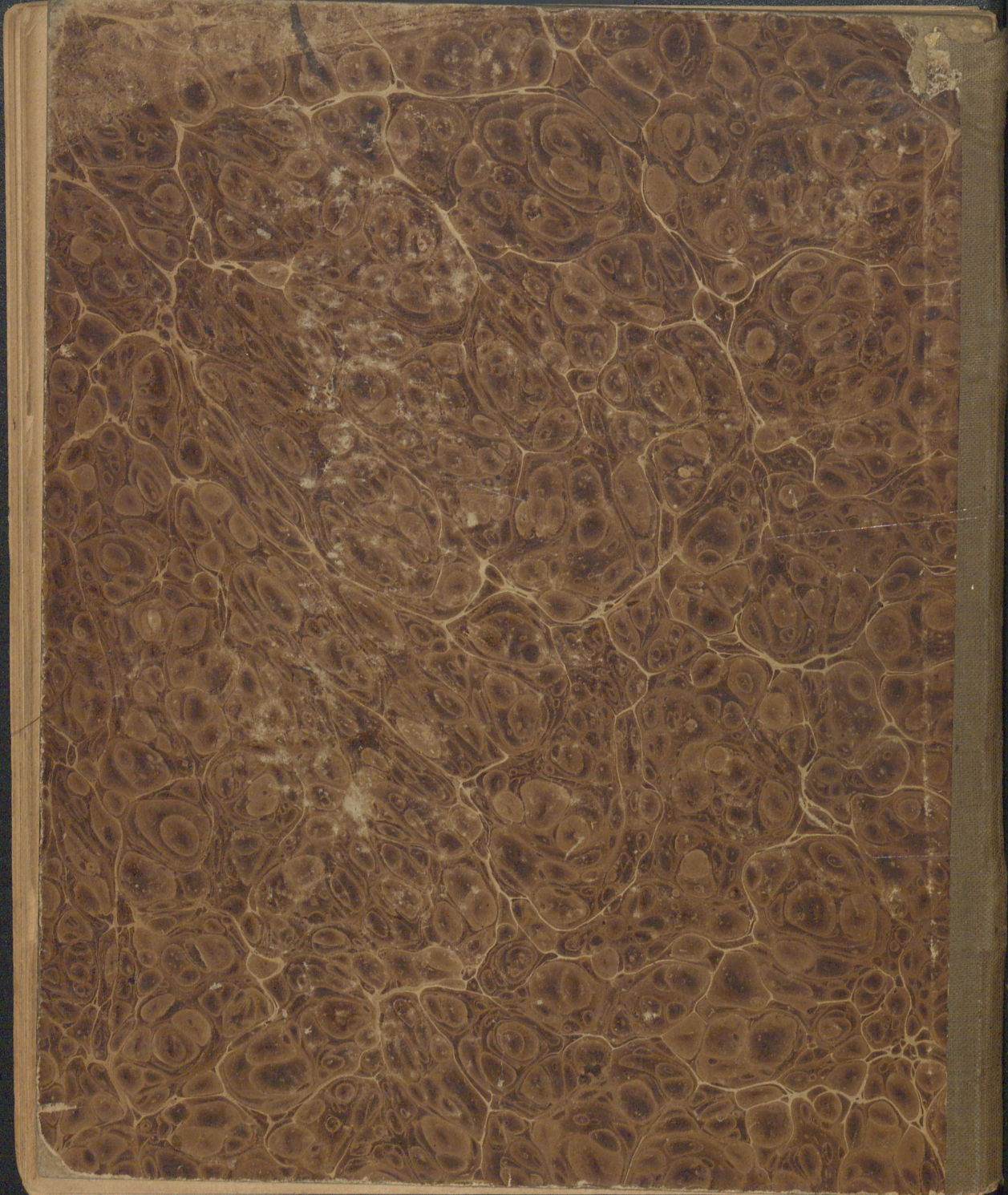
181) L. de Sacy Notices et Extraits VIII p. 158.

repek 1) India; repek; 7) Chinaiak.

sk
li
i
ri
i
-
sk
ai
R
i
2
v
-
v
-
Ta
-
g
s

Tartalom:

- 1-2. Általános bevezetés
3-8. A kilencedes szám állagi és indogermán népeknél; indogermán nyelv névsz. r.
9-10. A hetes szám tanonításiának okai. Aiptarissa való befolyás.
11-13. A hét. A bábí szeret naptára. 19 es szám.
14-16. A nyolc számokat illető évszám az araboknál.
17. Telarab nép és európai politika.
18-19. Korán.
20-27. A hetes szám szerzőinek eredete az arab tradíciókban.
28-33. Pedagógia.
34-36. Orvosok. Könyvrend. Kimutatás.
37-39. Geographia
40-42. Angélogia.
43-47. Nyelvek és vallások.
48-55. Erkölcstan
56-59. Bibliái történetek. Az aethiopok. Irodalmi kimutatás.
60-62. Formális mus.
63-66. A héttel összerelhető számok
67-70. Függelék

Goldziher/102/4